

Paisatge | Josep Girabal Guitart i Josep M. Mata-Perelló (Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central) | Actualitzat el 26/01/2023 a les 11:02

?Les mines d'aigua de Sant Joan d'Oló

Les mines d'aigua són una forma més de mineria, ja que com qualsevol altra mina extreuen un recurs geològic del subsol. D'aquestes explotacions poc conegudes en tenim tres exemples a Sant Joan d'Oló, unes captacions construïdes per l'Ajuntament d'Artés a partir de 1935 per subministrar aigua corrent a aquesta vila.

La raó d'anar a buscar aigua a un altre municipi era la qualitat i el cabal, i el vessant meridional de la riera d'Oló és força ric en aigua perquè en el terreny de la zona hi ha una alternança de margues impermeables i calcàries permeables, que permeten l'emmagatzematge i circulació d'aigua, i la disposició dels estrats facilita la sortida a l'exterior en forma de diverses surgències. L'Ajuntament d'Artés es va interessar per l'aigua d'aquesta zona ja des de 1922, però les obres no van començar fins al 1935. Primer es van construir i explotar les mines del Purgatori i els Aigüerols, des d'on l'aigua era conduïda a una caseta on era filtrada i decantada, i per canonades era portada fins a Artés, en un recorregut total d'uns 9 km. La sequera va obligar a buscar una nova captació, que va ser la mina de Sant Antoni, construïda el 1952.

Codi QR de l'itinerari geològic 'Tres mines d'aigua a Sant Joan d'Oló'

Les tres mines d'aigua són a l'entorn de la casa d'Armenteres; la de Sant Antoni i la del Purgatori són a tocar la llera del petit torrent d'aquest nom, mentre que els Aigüerols és al vessant nord del serrat de la Manola. L'accés s'ha de fer a peu, i per facilitar-ne la localització amb el codi QR es pot baixar l'itinerari geològic 'Tres mines d'aigua a Sant Joan d'Oló', que passa per les captacions i altres indrets d'interès geològic. Internament les mines tenen una estructura semblant, el sostre és una volta de formigó, les parets estan arrebossades excepte en els llocs on raja aigua, que són de pedra seca o de roca nua, i el terra és pavimentat i té un regueró que recull l'aigua que brota per diversos llocs. L'estat de conservació de l'interior de les mines és perfecte, el pas dels anys tan sols s'evidencia pels vistosos dipòsits de carbonat de calci, més abundants al Purgatori, amb formacions que recorden les de les coves calcàries. Les galeries del Purgatori i Sant Antoni tenen unes dimensions semblants, a l'entorn de 70 cm d'amplada i 165 d'alçada, mentre que la dels Aigüerols és un xic més espaiosa. La més curta és la de Sant Antoni amb 19 metres, la del Purgatori amida 23,5 m, i la dels Aigüerols és la més gran, ja que a 5 metres de l'entrada es bifurca en galeries de 25 i 36,5 metres de recorregut. Per les dificultats de manteniment les mines es van abandonar el 1990.

[despiece]**Nom del paratge:** El Purgatori, Sant Antoni i els Aigüerols.

Situació: A l'entorn de la casa d'Armenteres, propera a Sant Joan d'Oló.

Procedència del nom: El Purgatori és un indret destinat a les ànimes, però no sabem quina relació hi té la mina d'aigua. Tampoc sabem per què es va posar el nom de Sant Antoni a una mina, potser perquè és el patró dels paletes. En canvi el nom d'Aigüerols és ben descriptiu i sinònim d'aiguamoll.

Situació geològica: La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.

Importància geològica: Al Geoparc s'han localitzat i hi ha referències d'algunes mines d'aigua, però enlloc n'hem trobat un conjunt de tres en tan bon estat.

Materials geològics: Calcàries lacustres, gresos, margues, argiles i lignits, totes d'origen continental.

Edat de la formació: Els sediments que van originar les roques d'aquest indret es van dipositar entre finals del període Eocè i principis de l'Oligocè, fa a l'entorn de 34 Ma.

Curiositats: El fracàs d'una primera portada d'aigües el 1916 va endeutar fortament l'Ajuntament d'Artés, que va voler eixugar el dèficit amb un impost sobre els consums, al qual la vila es va oposar amb la Revolta dels Burots, iniciada el 2 de gener de 1917. [/despiece]